

Udržitelné používání pesticidů. Strategie EU „From Farm to Fork“

URL článku:

magazin/specialy/trendy-v-potravinach/Udrzitelne-pouzivani-pesticidu.-Strategie-EU-.,From-Farm-to-Fork__s20131x19940.html

Pesticidy přispívají ke zvýšení výnosu plodin a zlepšování jejich kvality. Aplikují se na plodiny nebo půdu. Jejich používání však není bez rizik. Chemické látky, případně jejich metabolity, mohou přecházet do povrchových a podzemních vod, kde zhoršují kvalitu vody. Rezidua přítomná v plodinách můžeme konzumovat v rámci stravy. Z tohoto pohledu se hodně diskutuje o jejich vlivu na lidské zdraví.

- Pesticidy jsou **důležité chemické látky používané v zemědělství v boji proti škůdcům**. Dělí se na: insekticidy – proti hmyzu, rodenticidy – proti hlodavcům, fungicidy – proti houbám a plísním, herbicidy – hubící plevel, případně další.

Aplikace zásad udržitelného rozvoje

V poslední době se stále více hovoří o udržitelném rozvoji. Udržitelný rozvoj představuje **průnik lidských činností** v rovině ekonomické, sociální a vlivu na životní prostředí s cílem optimalizace.

V případě pesticidů to konkrétně znamená hledat **alternativní cesty k ochraně rostlin**, revidovat bezpečnost [používaných látek z pohledu vlivu na lidské zdraví](#) i na životní prostředí při maximalizaci výnosů plodin a jejich kvality.

Z tohoto pohledu se stále více uplatňují zásady integrované ochrany rostlin, kterými lze omezit současné používání pesticidů:

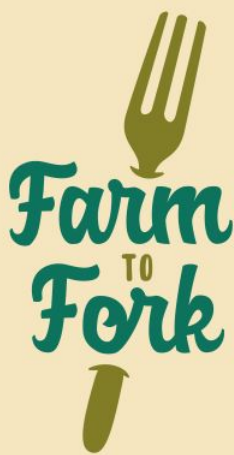
- Kombinace vhodných technologií zpracování půdy, hnojení, volby odrůd, střídání plodin, podpory užitečných organismů, krajinyotvorných prvků, monitoringu škodlivých organismů, používání biologické ochrany rostlin a kvalifikovaného používání přípravků na ochranu rostlin.

Schvalování použití pesticidů

Používání pesticidů v rámci Evropské unie **podléhá přísnému procesu schvalování**. Posuzuje se, jak vliv na zdraví, tak i na životní prostředí. Použití pesticidů bývá časově omezené, **a to obvykle na 10 let**.

Následně dochází k opětovnému přezkoumání působení chemické látky s přihlédnutím k případným novým poznatkům, které byly sesbírány v posledním období. Výsledkem může být autorizace pro další období, ale i rozhodnutí o ukončení či omezeném používání.

Strategie EU „From Farm to Fork“

Evropská unie představila strategii „**From Farm to Fork**“, která bývá různě překládána do češtiny. Vedle doslovného překladu „**Z farmy na vidličku**“ se můžeme setkat i s jinými výrazy např. „Od zemědělce ke spotřebiteli“ ([oficiální stránky Evropské komise](#)). Zažil se i původní anglický název.

V rámci této strategie plánuje Evropská unie mimo jiné snížit do roku 2030 používání chemických pesticidů a omezit související rizika o 50 %, stejně jako snížit používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %.

Implementace strategie se již začíná projevovat

V mediích se průběžně objevují zprávy, kdy dochází k přehodnocování používání některých látek v zemědělství.

Jistě si vzpomeneme na nedávné diskuse o používání herbicidů **s účinnou látkou glyfosát**. Ty nakonec vyústily nikoliv v plošný zákaz používání, ale nejsou povoleny jeho předsklizňové aplikace zaměřené na urychlení dozrávání a vysušování rostlin, které se využívají pro potravinářské účely. Poslední látkou, jejíž použití není dále povoleno, je **mancozeb - pesticid používaný proti plísním** ze skupiny fungicidů.

- Podle oficiálních statistik se v posledních letech na polích v České republice každoročně rozprášilo statisíce litrů této látky. Expertní panel Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) vyhodnotil v roce 2019 mancozeb jako endokrinní disruptor, tedy **látku narušující hormonální systém**.

O dalším osudu tohoto pesticidu nakonec rozhodli zástupci členských států EU hlasováním. Jeho výsledkem bylo **neprodloužit licenci pro užívání mancozebu**, která byla platná do ledna 2021. To prakticky znamená, že od února 2021 by měla být tato látka zakázána.

V budoucnu se budeme častěji setkávat s dalšími obdobnými případy. Zemědělci budou muset stále více **hledat alternativní způsoby**, jak se na

polích vypořádat se škůdci.

Copyright © 2022

Vím, co jím a piju, o.p.s., www.vimcojim.cz